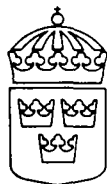

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1986/87:17

om föräldraförsäkringen m. m.

SfU
1986/87:17

Propositionen

FEMTE HUVUDTITELN

Regeringen har i proposition 1986/87:100, bil. 7 (socialdepartementet) under littera C Ekonomiskt stöd till barnfamiljer m. m. föreslagit riksdagen att

(C 2) till Bidrag till föräldraförsäkringen för budgetåret 1987/88 anvisa ett förslagsanslag av 1 165 000 000 kr.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1986/87

1986/87:Sf201 av Kerstin Göthberg (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att tillfällig föräldrapenning utgår för kontaktdagar, oavsett vilken barnomsorg man utnyttjar.

1986/87:Sf206 av Margareta Andrén m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att ATP-grundande ersättning skall utgå enligt den allmänna försäkringen vid vård av anhörig eller annan närstående med ersättningsbelopp motsvarande sjukpenningens storlek och att en reform som denna genomförs successivt med prioritet för vård i livets slutskede.

1986/87:Sf208 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om kvoterad föräldraledighet.

1986/87:Sf213 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas

4. att riksdagen beslutar att avskaffa begränsningen på 60 dagar för tillfällig föräldrapenning för föräldrar med handikappade barn, när det gäller vård av sjukt barn,

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett system som ger föräldrar med svårt handikappade vuxna barn möjligheten att erhålla tillfällig föräldrapenning vid vård av sjukt barn.

1986/87:Sf214 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar under bil. 7 socialdepartementet, C 2. Bidrag till föräldraförsäkringen, anvisa 20 000 000 kr. utöver regeringens förslag.

1986/87:Sf217 av Karin Israelsson och Martin Olsson (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av tillfällig föräldrapenning vid sjukdom hos dagbarn-vårdares barn,

2. att riksdagen beslutar att de 16 kontaktdagarna kan tas ut vid tidpunkt som föräldrarna själva bestämmer,

3. att riksdagen beslutar att läkarintyg vid barns sjukdom kan ersättas med annan dokumentation i vissa fall.

1986/87:Sf221 av Rinaldo Karlsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sjukersättning till gravida kvinnor som arbetar i riskmiljöer sedan alla möjligheter till omplacering prövats.

1986/87:Sf225 (motivering i motion So610) av Carl Bildt m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att garantibeloppet inom föräldraförsäkringen från den 1 januari 1988 skall uppgå till 1/365-del av basbeloppet om dagen.

1986/87:Sf239 (motivering i motion So615) av Alf Svensson (c) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till förbättringar av föräldraförsäkringen i enlighet med vad som anförts i motionen.

1986/87:Sf271 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om en plan för utbyggnad av föräldraförsäkringen till 18 månader.

1986/87:Sf282 av Margó Ingvardsson m. fl. (vpk) vari yrkas

3. att riksdagen beslutar att slopa 60-dagarsgränsen vid tillfällig föräldrapenning då barnet på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp är i behov av särskild tillsyn eller vård.

5. att riksdagen beslutar att föräldrar till barn som har särskilda behov på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller handikapp skall få rätt till fem kontaktdagar per barn och år.

1986/87:Sf294 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring i lagen om allmän försäkring i enlighet med vad som i motionen anförts.

1986/87:Sf301 av Karl-Göran Biörsmark och Börje Stensson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försäkringsförhållanden för svenskar med tjänstgöring utomlands.

1986/87:Sf310 av Ingemar Eliasson och Kenth Skårvik (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att de 16 kontaktdagarna kan tas ut vid tidpunkt som föräldrarna själva bestämmer,

2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av rätten till tillfällig föräldrapenning i enlighet med vad som anges i motionen.

1986/87:Sf329 av Nils Carlshamre m. fl. (m) vari yrkas

1 b. att riksdagen beslutar att fr. o. m. den 1 januari 1988 i enlighet med motionens förslag införa nya regler i föräldraförsäkringen.

1986/87:Sf342 (motivering i motion Uh827) av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anges om i tiden utsträckt rätt för föräldrarna att utnyttja kontaktdagarna för skolbesök.

Föräldraförsäkringen

Inom föräldraförsäkringen ryms ersättningsförmånerna föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning. Under anslaget C 2. Bidrag till föräldraförsäkringen beräknas den del av kostnaderna för föräldraförsäkringen som finansieras genom statsbidrag, 15 %. Övriga kostnader täcks genom socialavgifter.

Föräldrapenning

Föräldrapenning utges under 360 dagar i anslutning till barns födelse eller adoptivbarns ankomst till familjen. Under 270 av dessa dagar utges föräldrapenning med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, dvs. 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten per dag, dock lägst med en garantinivå som är 60 kr. Under resterande 90 dagar utges ersättning med garantibeloppet 60 kr. per dag. Ersättningen utges till den av föräldrarna som stannar hemma och vårdar barnet. Om båda föräldrarna är vårdnadshavare har vardera föräldern alltid rätt till 90 egna dagar med föräldrapenning. Denna rätt kan dock överlåtas på den andra föräldern. Förälder som är ensam vårdnadshavare har rätt till samtliga 360 dagar med föräldrapenning. Ersättningsdagarna får tas ut längst till dess barnet fyller fyra år. Utöver dessa dagar har fader rätt till sammanlagt tio dagars föräldrapenning i samband med barns födelse.

Föräldrapenningen kompletteras med en rätt för föräldrar till ledighet från anställningen under den tid då föräldrapenning utges. Dessutom finns en fristående rätt för föräldrar att vara helt lediga så länge de vårdar barn som är yngre än ett och ett halvt år. De har också möjlighet att förkorta arbetstiden till tre fjärdedelar av normal arbetstid fram till dess barnet fyller åtta år eller avslutar sitt första skolar.

Förslag om en *sänkt kompensationsnivå* inom föräldraförsäkringen läggs i besparingssyfte fram av Nils Carlshamre m. fl. i motion Sf329 yrkande 1 b. Motionärerna yrkar att kompensationsnivån inom föräldraförsäkringen skall sänkas till 80 % av den sjukpenninggrundande inkomsten. Ett motsvarande yrkande avseende kompensationsnivån inom sjukpenningförsäkringen behandlas av utskottet i betänkandet SfU 1986/87:14.

Utskottet har senast behandlat ett likartat motionskrav i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1985/86:22, varvid utskottet hänvisade till att utskottet året innan uttalat att en sänkning av kompensationsnivån inom föräldraförsäkringen till 80 % innebar ett alltför kännbart ingrepp i försäkringsskyddet vid föräldraledighet. Utskottet vidhåller alltså denna uppfattning och avstyrker således bifall till motion Sf329 yrkande 1 b.

Carl Bildt m. fl. begär i motion Sf225 att *garantinivån* för föräldraförsäkringen, som enligt motionärerna visar en tendens att släpa efter i värde, bör knytas till basbeloppet och bestämmas till 1/365-del av detta avrundat till närmaste hela kronotal som är jämnt delbart med fyra. Garantinivån skulle härigenom för år 1987 uppgå till 68 kr. om dagen.

Enligt utskottets mening kan garantinivån inte bestämmas enbart genom att basbeloppsutvecklingen tillåts slå igenom automatiskt. Även andra omständigheter måste tas med i beräkningen, såsom det statsfinansiella läget och behovet av andra familjepolitiska åtgärder inom och utom föräldraförsäkringen. På grund härav och då garantibeloppet har höjts den 1 januari i år från 48 till 60 kr. avstyrker utskottet bifall till motion Sf225 yrkande 1.

Lars Werner m. fl. begär i motion Sf271 att regeringen redovisar en plan för *utbyggnaden av föräldraförsäkringen*. Ett första steg i en sådan plan bör vara att ersättning bör utgå med belopp motsvarande den försäkrades sjukpenning för samtliga dagar, alltså även för de 90 dagar för vilka ersättning nu utgår endast med garantibeloppet. Därefter bör föräldraförsäkringen utvidgas så att föräldrapenning med belopp motsvarande sjukpenningen utges under 18 månader. Motionärerna anser vidare att fyra av de 18 månaderna skall vara kvoterade, dvs. att de måste utnyttjas av den förälder som ej utnyttjat huvuddelen av tiden. Enligt motionärerna är en utbyggd föräldraförsäkring det bästa argumentet mot vårdnadsbidrag. I motion Sf208, som också väckts av Lars Werner m. fl., begärs förslag om *kvoterad föräldraledighet*. Motionärerna anser att det med nuvarande längd på föräldraledigheten är rimligt att 60 dagar av ersättningstiden inte får överlåtas på den som tagit ut huvuddelen av ledigheten, då det finns två vårdnadshavare i familjen.

Utskottet, som senast avstyrkte ett yrkande om utbyggnad av föräldraförsäkringen i betänkandet SfU 1985/86:22 med hänvisning till det samhällsekonomiska läget, är inte heller nu berett att förorda en förbättring av föräldraförsäkringen på sätt motionärerna önskar.

Vad avser frågan om en kvotering mellan föräldrarna av rätten till föräldrapenning hänvisade utskottet i samma betänkande till föräldraförsäkringsutredningens betänkande (SOU 1982:36) Enklare föräldraförsäkring, vari utredningen avvisade en kvotering, eftersom en sådan skulle medföra en krångligare administration och svårigheter ur informationssynpunkt. Vidare skulle enligt utredningen en kvotering begränsa föräldrarnas möjligheter att själva fördela föräldraledigheten på det med tanke på deras situation mest ändamålsenliga sättet. En positiv utveckling när det gäller fäders uttag av föräldrapenning borde i stället kunna uppnås genom riktade informationsinsatser inom olika samhällsområden. Utskottet, som var medvetet om de fördelar ur jämställdhetssynpunkt som en kvotering skulle kunna medföra, ansåg sig mot bakgrund av vad föräldraförsäkringsutredningen anfört inte kunna tillstyrka en kvotering av föräldrapenningen. Utskottet vidhåller alltså denna uppfattning och avstyrker bifall till motionerna Sf271 och Sf208.

Tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning utges till förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda barn under tolv år bl. a. till följd av sjukdom eller smitta hos barnet eller barnets vårdare eller vid besök i samhällets förebyggande barnhälsovård. Under de nämnda förutsättningarna kan tillfällig föräldrapenning också utges för vård av barn som fyllt tolv men inte sexton år i de fall

barnet på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp är i behov av särskild tillsyn och vård- eller tillsynsbehovet inte grundat rätt till vårdbidrag. Tillfällig föräldrapenning kan utges under högst 60 dagar per barn och år.

Tillfällig föräldrapenning utges också till förälder till barn som fyllt fyra men inte tolv år när föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med föräldrautbildning, besök i barnets skola eller besök i förskola eller fritidsverksamhet inom samhällets barnomsorg i vilken barnet deltar. För sådana s. k. kontaktdagar utges ersättning under två dagar per barn och år.

Tre motioner berör rätten till tillfällig föräldrapenning i de fall en förälder måste avstå från förvärvsarbete till följd av *sjukdom hos annan än barnet eller dess vårdare*. I motion Sf217 yrkande 1 begär Karin Israelsson och Martin Olsson ett tillkännagivande om att tillfällig föräldrapenning bör utges även då dagbarnvårdares egna barn blir sjuka. Alf Svensson begär i motion Sf239 yrkande 1 ett förslag som möjliggör rätt till ersättning i sådana situationer. Ingemar Eliasson och Kenth Skårvik begär i motion Sf310 yrkande 2 en översyn av rätten till tillfällig föräldrapenning i syfte att ersättning skall kunna utges i nu aktuell situation.

Frågan om rätt till tillfällig föräldrapenning när förälder måste avstå från förvärvsarbete därför att dagbarnvårdares barn är sjukt behandlades senast av utskottet i betänkandet SfU 1985/86:22. Utskottet hänvisade därvid till vad utskottet anfört i samma fråga vid det närmast föregående riksmötet och till att föräldraförsäkringsutredningen hävdade att en utvidgning av bestämmelserna på grund av sjukdom eller smitta hos den ordinarie vårdarens barn skulle medföra en betydande utvidgning av försäkringen. Utredningen var för sin del framför allt av kostnadsskäl inte beredd att föreslå en sådan utvidgning. Regeringens proposition 1984/85:78 om bl. a. förbättringar i föräldraförsäkringen innehöll inte heller något förslag i frågan. Utskottet avstyrkte mot denna bakgrund motioner med krav på ersättning vid sjukdom hos den ordinarie vårdarens barn, och utskottet vidhåller alltjämt denna uppfattning. Utskottet vill också peka på att den som förmedlat barnomsorgen, dvs. i allmänhet kommunen, har ett ansvar för att ersättare finns tillgänglig för att sköta barnet i de situationer som avses i motionerna. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Sf217 yrkande 1, Sf239 och Sf310 yrkande 2.

Två motioner tar upp frågan om att slopa *begränsningen till 60 dagar* per barn och år för tillfällig föräldrapenning. Bengt Westerberg m. fl. begär i motion Sf213 yrkande 4 att föräldrarna skall ha en obegränsad rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av handikappade barn. De familjer som berörs av förslaget är enligt motionärerna ytterst få. Samma yrkande vad gäller barn med särskilda behov av vård och tillsyn framförs av Margö Ingvardsson m. fl. i motion Sf282 yrkande 3.

Frågan om en ytterligare förlängd ersättningstid för långvarigt sjuka barn – utöver de nuvarande 60 dagarna – har tagits upp i olika sammanhang under senare år.

Den tid för vilken tillfällig föräldrapenning kan utgå för vård av ett sjukt barn förlängdes till 60 dagar per år efter förslag av familjestödsutredningen i betänkandet (SOU 1978:39) Föräldraförsäkring. Utredningen pekade bl. a.

på att föräldraförsäkringen skall utgöra ett komplement till och inte en ersättning för barnvårdarverksamheten. Utredningen betonade vidare att föräldrapenningen för tillfällig vård av barn var avsedd att kompensera inkomstbortfallen i samband med att en förälder måste avstå från sitt ordinarie förvärvsarbete för att ta vård om ett sjukt barn under en eller flera kortare perioder inom ett år. Utredningen ansåg att avgränsningen av antalet dagar borde omprövas och övergången mellan föräldrapenning och vårdbidrag granskas, när erfarenhet vunnits av försäkringen.

Även i proposition 1978/79:168 om föräldrautbildning och förbättringar av föräldraförsäkring m. m. uttalades att en gräns för antalet ersättningsdagar behövdes, bl. a. för att en gränsdragning till rätten till vårdbidrag för svårt handikappade barn skulle kunna göras. Gränsen sattes till 60 dagar per barn och år.

Frågan behandlades på nytt av föräldraförsäkringsutredningen i dess betänkande (SOU 1982:36) Enklare föräldraförsäkring. Utredningen sade sig ha konstaterat att 60 ersättningsdagar tagits ut för mindre än 400 barn om året under de två år denna ersättningstid varit gällande. Utredningen diskuterade, med hänsyn till de dittillsvarande erfarenheterna, att ta bort begränsningen av ersättningstiden. Utredningen fann dock att, även om ett borttagande av 60-dagarsgränsen skulle innebära en förlängd ersättningstid endast för en mycket liten grupp barn, en sådan ändring skulle medföra vissa problem. Utredningen pekade främst på det problem som orsakas av att skilda ersättningsnivåer gäller för vårdbidrag resp. föräldrapenning. Infördes en obegränsad ersättningstid för föräldrapenning för tillfällig vård av barn kunde det innebära att förälder med förvärvsinkomster över vårdbidragets nivå valde att ta ut föräldrapenning medan förälder med lägre inkomst i stället ansökte om vårdbidrag. Bestämmelser skulle enligt utredningen behöva införas som möjliggjorde för försäkringskassorna att efter viss tid – utan ansökan från förälder – pröva rätten till vårdbidrag. Detta skulle bl. a. medföra ett administrativt merarbete. Utredningen ansåg det angeläget att föräldrar med långvarigt eller ofta sjuka barn fick ett utökat ekonomiskt stöd för att vårda barnen. Med hänsyn till föräldrapenningens syfte, att täcka behov av ersättning i mera akut uppkomna vårdssituationer, ansåg utredningen det dock inte lämpligt att frågan löstes inom föräldraförsäkringens ram. I stället borde enligt utredningen frågan prövas inom anhörigvårdskommittén som skulle göra en samlad översyn av de frågor som gällde vård av anhörig i hemmet. Utredningen förutsatte att frågan om ett utökat stöd till långvarigt eller ofta sjuka barn togs upp inom anhörigvårdskommittén. Någon lösning av frågan den vägen har dock inte nåtts. I proposition 1984/85:78 ansåg departementschefen att erfarenheterna av ersättningsreglerna inte gav anledning att förändra antalet ersättningsdagar.

Enligt utskottets uppfattning finns det för en liten grupp föräldrar med barn, som ofta är sjuka eller som drabbas av en allvarlig sjukdom under en begränsad tid, otvivelaktigt ett behov av ett bättre försäkringsskydd. Detta är fallet i situationer när de 60 dagarna per år med tillfällig föräldrapenning inte räcker till men samtidigt förutsättningar för vårdbidrag inte föreligger, t. ex. på grund av att barnet inte är i behov av särskild tillsyn och vård under minst sex månader. Utskottet anser att man så långt möjligt bör försöka fylla denna

lucka i försäkringsskyddet och att det finns anledning för regeringen att undersöka om detta bäst kan ske genom ett ökat antal ersättningsdagar med tillfällig föräldrapenning, eller genom ändrade bestämmelser för vårdbidrag, eller genom en kombination av regeländringar inom de båda bidragsformer-
na. Därvid bör också närmare övervägas hur kretsen av de barn som skall omfattas av ett utökat försäkringsskydd skall bestämmas liksom vilka regler som kan behövas om hur det särskilda vård- eller tillsynsbehovet skall styrkas.

Det bör ankomma på regeringen att utforma och lägga fram förslag i frågan. Vad utskottet sålunda anfört bör med anledning av motionerna Sf213 yrkande 4 och Sf282 yrkande 3 ges regeringen till känna.

Det särskilda vård- eller tillsynsbehovet för barn som fyllt 12 men inte 16 år skall enligt 4 kap. 13 § AFL styrkas med *läkarutlåtande* för att föräldrapenning skall kunna utges. När det gäller barn med handikapp eller långvariga sjukdomar kan försäkringskassan i förväg med ledning av läkarutlåtande besluta om barnet skall omfattas av tillfällig föräldrapenning även sedan det har fyllt 12 år. Riksförsäkringsverket har fastställt en särskild blankett för läkarutlåtande med olika frågor att besvara vid förhandsprövning resp. vid akut insjuknande.

I motion Sf217 yrkande 3 begär Karin Israelsson och Martin Olsson att sådant läkarutlåtande som krävs för att styrka ett barns särskilda vård- eller tillsynsbehov i vissa fall skall kunna ersättas med annan dokumentation. Som exempel nämner motionärerna att vid läkarvård, operation samt in- och utskrivning från sjukhus inskrivningshandling eller liknande borde kunna räcka.

Utskottet har inhämtat att det sedan januari 1986 bedrivits en försöksverksamhet i Kopparbergs län, vilken innebär att en behandlande läkare direkt på "kvitto" eller "intyg om sjukvård m. m." med en enkel notering styrker att föräldrarnas närvaro vid läkarbesöket är nödvändig. Riksförsäkringsverket anser, enligt vad utskottet vidare inhämtat, att ett sådant förenklat läkarutlåtande bör kunna tillämpas generellt när det gäller läkarbesök. Verket avser dock att avvakta eventuella ytterligare synpunkter, innan allmänna råd härom utfärdas.

Det anförda tillgodoser enligt utskottets uppfattning i hög grad syftet med motion Sf217 yrkande 3, och motionen behöver inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Tre motioner tar upp frågan om rätt till uttag av de sammanlagt 16 *kontaktdagarna*.

I motionerna Sf217 yrkande 2 av Karin Israelsson och Martin Olsson och Sf310 yrkande 1 av Ingemar Eliasson och Kenth Skårvik begärs att uttaget av kontaktdagar i föräldraförsäkringen inte skall begränsas till två dagar per barn och år utan att de totalt 16 kontaktdagarna skall kunna tas ut vid tidpunkt som föräldrarna själva bestämmer. Genom detta skapas enligt motionärerna större valfrihet för barnfamiljerna och möjlighet att få en längre tids ledighet. I motion Sf342 av Bengt Westerberg m. fl. föreslås att rätten att utnyttja kontaktdagarna utsträcks så att de kan användas när barnet går i högstadiet.

Margó Ingvardsson m. fl. begär i motion Sf282 yrkande 5 ett beslut om en

utökning av antalet kontaktdagar till fem dagar per barn och år för föräldrar till barn med sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp. Motionärerna anser att för barn med särskilda behov i form av exempelvis handikapp är två kontaktdagar per år otillräckligt.

Utskottet avvisade, framför allt av kostnadsskäl, vid behandlingen av förslaget i proposition 1984/85:78 om införande av kontaktdagar, motionsförslag om införande av ett större antal kontaktdagar än vad regeringen föreslagit. Likaså avvisades motionsförslag om ett valfritt uttag av dagarna (se SfU 1984/85:12). Utskottet som, liksom vid förra årets riksmöte (se SfU 1985/86:22), vidhåller denna inställning, anser att en jämn fördelning av kontaktdagarna ökar möjligheterna för föräldrar, förskola och skola att upprätthålla en god kontakt under en viktig period av barnets uppväxttid. Inte heller anser utskottet att möjligheten att ta ut kontaktdagar bör utsträckas till efter det barnet fyllt tolv år. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Sf217 yrkande 2, Sf310 yrkande 1, Sf342 och Sf282 yrkande 5.

Kerstin Göthberg begär i motion Sf201 att tillfällig föräldrapenning skall utgå för kontaktdagar oavsett vilken barnomsorgsform som utnyttjas. Som exempel på barnomsorgsformer vilka inte omfattas av förmånen nämns i motionen privat dagmamma och kyrklig barnverksamhet.

Utskottet behandlade en liknande motion år 1985. Utskottet var då (se SfU 1984/85:12) inte berett att förorda en utvidgning av rätten till s. k. kontaktdagar till förskoleverksamhet som inte faller inom samhällets barnomsorg. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker därför bifall till motion Sf201.

Rätt till föräldrapenning efter arbete utomlands

Som villkor för rätt till föräldrapenning gäller att föräldern skall ha varit inskriven hos allmän försäkringskassa under minst 180 dagar i följd närmast före den dag för vilken föräldrapenningen skall utbetalas. Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför har varit försäkrad för en sjukpenning över garantinivån.

Knut Wachtmeister m. fl. påtalar i motion Sf294 de problem i fråga om föräldraförsäkring som kan uppstå för hemvändande svenska familjer som avförs från försäkringen vid flyttningen från Sverige. Konsekvenserna av kraven på viss tids tillhörighet till försäkringen för rätt till föräldrapenning är enligt motionärernas uppfattning uppenbart oskäligen, i all synnerhet om utlandstjänstgöringen skett på uppdrag av ett svenskt företag eller svenska staten. Motionärerna anser att ett enklare sätt att lösa problemet vore att inskrivningstiden i försäkringskassan inte bryts vid utflyttningen ur Sverige. I motion Sf301 anför Karl-Göran Biörsmark och Börje Stensson liknande synpunkter.

Utskottet behandlade så sent som i november 1986 en motion som rörde rätten till sjuk- och föräldrapenning för s. k. volontärer som återvänder till Sverige efter viss tids utlandstjänstgöring. Utskottet förordade i sitt av

riksdagen godkända betänkande SfU 1986/87:5 att en kartläggning skulle genomföras av vilka möjliga åtgärder som kan vidtas för att förbättra de hemvårdande volontärernas sociala skydd. Utskottet påpekade att därvid måste beaktas att det kan finnas andra grupper som också har starka skäl för att få ett bättre skydd vid hemkomsten och att problem med gränsdragningar i detta hänseende måste lösas. Utskottet framhöll vidare angelägenheten av att, om en lösning på problemen kan ske inom ramen för AFL, den i socialförsäkringssammanhang principiellt viktiga frågan om kopplingen mellan förmåner och avgifter belyses. Vad utskottet anfört har getts regeringen till känna.

Eftersom de frågor som tagits upp i motionerna Sf294 och Sf301 ryms inom den av utskottet begärda kartläggningen anser utskottet att motionerna inte behöver föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Havandeskapspenning

För gravida kvinnor som har fysiskt påfrestande arbetsuppgifter finns en lagfäst rätt till omplacering på arbetsplatsen till ett mindre ansträngande arbete med bibehållen lön. Om en omplacering inte är möjlig har kvinnan rätt att vara ledig och uppbära havandeskapspenning. Detsamma gäller om det föreligger risker för barnets hälsa i arbetsmiljön. Havandeskapspenning utges tidigast fr. o. m. den elfte dagen före denna tidpunkt, således under högst 50 dagar. Havandeskapspenning utges med samma belopp som sjukpenningen.

I motion Sf221 påtalar Rinaldo Karlsson de risker som ofödda barn utsätts för i arbetsmiljön. Den farliga miljön kan enligt motionären bestå av olika ämnen, bly, lösningsmedel m. m., eller enbart den oro som modern känner. Det är enligt motionären angeläget att regeringen överväger förslag till sådana förändringar i sociallagstiftningen att gravida kvinnor som arbetar i miljöer där de ofödda barnen utsätts för risk kan sjukskrivas och erhålla sjukersättning sedan alla möjligheter till omplacering prövats.

En kvinna har, som nämnts, rätt till omplacering eller, om sådan inte kan ske, havandeskapspenning bl. a. om hon inte får sysselsättas i sitt förvärsarbete på grund av en föreskrift om förbud mot arbete under havandeskap. Föreskrifter om skydd för havande kvinnor finns för närvarande endast såvitt gäller blyarbete (AFS 1982:1). I 1984 års forskningsproposition (prop. 1983/84:107 bil. 7) uppgavs att bristen på kunskaper ännu var mycket stor om sambandet mellan arbetsmiljöfaktorer och reproduktionsskador. Vidare uppgavs att arbetarskyddsstyrelsen under den närmaste femårsperioden skulle prioritera bl. a. forskning om ämnen som kan skada foster och arvsanlag (s. 9).

Utskottet behandlade ett motionsyrkande av likartat innehåll senast i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1984/85:12. Utskottet hänvisade därvid bl. a. till att kunskaperna om sambandet mellan påverkan av olika yttre faktorer och risken för fosterskador ännu så länge är begränsade och att inte minst på arbetsmiljöområdet läget är oklart. Utskottet förutsatte därvid att arbetarskyddsstyrelsen uppmärksam följer det fortlöpande forskningsarbetet på området och skyndsamt utfärdar föreskrifter i de fall risken för

fosterskador upptäcks i arbetsmiljön.

SfU 1986/87:17

Motionsyrkanden rörande omplacering och rätt till ledighet under graviditet har också behandlats av socialutskottet våren 1986 och våren 1987. Även socialutskottet hänvisade i sina av riksdagen godkända betänkanden (senast SoU 1986/87:17) till forskningsarbete och arbetarskyddsstyrelsens tillsynsskyldighet och avstyrkte motionerna.

Socialförsäkringsutskottet finner inte skäl till annat ställningstagande än i sitt tidigare nämnda betänkande och avstyrker därför bifall till motion Sf221.

Ersättning för anhörigvård

Förmåner inom den allmänna försäkringen som ersätter direkt inkomstbortfall vid vård m. m. av anhörig kan för närvarande endast utges när det gäller vård av barn under 16 år, såsom föräldrapenning och vårdbidrag. Vissa former av ersättning till anhörigvårdare har dock utvecklats av kommuner och landsting inom ramen för hemsjukvården och den sociala hemtjänsten.

Bengt Westerberg m. fl. begär i motion Sf213 yrkande 5 att tillfällig föräldrapenning skall kunna utges även för vård av vuxna handikappade barn. Motionärerna hävdar att föräldrar till svårt handikappade barn som är över 16 år måste ta ledigt från arbetet om barnen blir sjuka.

Åldersgränsen för rätt till tillfällig föräldrapenning höjdes år 1985 från 12 till 16 år när det gäller barn som på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp är i behov av särskild tillsyn eller vård. Ersättningen från den allmänna försäkringen till handikappade personer som är 16 år eller äldre utges i form av handikappersättning och förtidspension. Utskottet, som behandlade ett motionsyrkande med samma innebörd i betänkandet SfU 1985/86:22, anser fortfarande att vårdbehovet för vuxna personer inte bör lösas inom föräldraförsäkringens ram och avstyrker bifall till motion Sf213 yrkande 5.

I motion Sf206 av Margareta Andrén m. fl. begärs förslag om att ATP-grundande ersättning med sjukpenningbelopp skall utges från den allmänna försäkringen för vård av anhörig eller annan närstående. De nya reglerna bör införas successivt med prioritet för vård i livets slutskede. Motionärerna anser att en ersättning för vård av anhörig skulle kunna leda till samhällsekonomiska besparingar.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen avstyrkt bifall till motionsyrkanden om rätt till ersättning från försäkringen vid anhörigvård. Senast skedde detta i det av riksdagen godkända betänkandet SfU 1985/86:22. Utskottet har hänvisat till att frågan utretts av anhörigvårdskommittén som i betänkandet (SOU 1983:64) Ledighet för anhörigvård funnit att det av samhällsekonomiska skäl inte förelåg förutsättningar för att föreslå någon rätt till ersättning från försäkringen. Utskottet har vidare ansett att beredningen av anhörigvårdskommitténs betänkande i regeringskansliet borde avvaktas.

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt tidigare ställningstagande och avslå motion Sf206.

I propositionen föreslås att under anslaget Bidrag till föräldraförsäkringen för budgetåret 1987/88 skall anvisas ett förslagsanslag av 1 165 000 000 kr. Anslaget har beräknats med hänsyn till att det i budgetpropositionen föreslagits att avdrag för förlossningsvård skall göras från föräldrapenning fr. o. m. den 1 juli 1987.

I motion Sf214 yrkande 2 av Lars Werner m. fl. begärs som en konsekvens av yrkandet i samma motion om avslag på förslaget om avdrag från föräldrapenning vid förlossningsvård att anslaget skall ökas med 20 000 000 kr.

Utskottet som behandlat frågan om avdrag för förlossningsvård i sitt betänkande SfU 1986/87:14 har tillstyrkt regeringens förslag om avdrag från föräldrapenning vid förlossningsvård men först fr. o. m. den 1 januari 1988. Till följd härav bör det av regeringen föreslagna anslaget ökas med 15 % av 10 milj. kr. I övrigt har utskottet ingen erinran mot regeringens förslag till anslagsberäkning och avstyrker motion Sf214 yrkande 2.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf329 yrkande 1 b,
2. beträffande *garantinivån inom föräldraförsäkringen*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf225 yrkande 1,
3. beträffande *utbyggnad av föräldraförsäkringen*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf271,
4. beträffande *kvoterad föräldraledighet*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf208,
5. beträffande *tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Sf217 yrkande 1, 1986/87:Sf239 yrkande 1 och 1986/87:Sf310 yrkande 2,
6. beträffande *antalet ersättningsdagar för tillfällig föräldrapenning*
att riksdagen med bifall till motionerna 1986/87:Sf213 yrkande 4 och 1986/87:Sf282 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,
7. beträffande *läkarutlåtande för tillfällig föräldrapenning*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf217 yrkande 3,
8. beträffande *flexibelt uttag av kontaktdagar*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Sf217 yrkande 2, 1986/87:Sf310 yrkande 1 och 1986/87:Sf342,
9. beträffande *ökat antal kontaktdagar*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf282 yrkande 5,
10. beträffande *rätt till kontaktdagar vid privat barnomsorg*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf201,
11. beträffande *rätt till föräldrapenning efter arbete utomlands*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Sf294 och 1986/87:Sf301,

12. beträffande *havandeskapspenning*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf221.

13. beträffande *tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf213 yrkande 5.

14. beträffande *ersättning för vård av anhörig*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Sf206.

15. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av propositionen och motion 1986/87:Sf214 yrkande 2 till *Bidrag till föräldraförsäkringen* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 1 167 000 000 kr.

Stockholm den 29 april 1987

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Nils Carlshamre (m), Ralf Lindström (s), Margareta Andrén (fp), Ulla Johansson (s), Gullan Lindblad (m), Lena Öhrsvik (s), Nils-Olof Gustafsson (s), Siri Häggmark (m), Ingegerd Elm (s), Rune Backlund (c), Margó Ingvardsson (vpk), Barbro Sandberg (fp), Kersti Johansson (c) och Ingegerd Anderlund (s).

Reservationer

1. Sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen (mom. 1)

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 1 b." bort ha följande lydelse:

Såsom framhållits i motion Sf329 kräver såväl det statsfinansiella som det samhällsekonomiska läget betydande besparingar. Socialförsäkringens transfereringar motsvarar ungefär en fjärdedel av landets privata konsumtion. Även regeringen framhåller i budgetpropositionen nödvändigheten av återhållsamhet med samhällsutgifterna. Utskottet delar denna uppfattning och finner att det i motion Sf329 framlagda förslaget till sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen inte nämnvärt påverkar den sociala standarden, allra helst med hänsynstagande till förslagen om sänkta marginalskatter i motion 1986/87:Sk413 av Carl Bildt m. fl. angående skattepolitiken. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att den generella ersättningsnivån sänks till 80 %.

Utskottet tillstyrker således förslaget i motion Sf329 yrkande 1b om en sänkt kompensationsnivå. Regeringen bör lägga fram förslag till lagändringar i lagen om allmän försäkring i så god tid att förslaget kan träda i kraft den 1 januari 1988.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

SfU 1986/87:17

1. beträffande *sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf329 yrkande 1 b som sin
mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Garantinivån inom föräldraförsäkringen (mom. 2)

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "yrkande 1." bort ha följande lydelse:

Ersättningen enligt garantinivån visar enligt utskottets uppfattning en tendens att släpa efter i värde. Höjningen den 1 januari 1987 från 48 kr. till 60 kr. återställer inte värdet. Detta drabbar främst de sämst-ställda familjerna. En regel bör därför införas som gör att garantinivån automatiskt följer med penningvärdeutvecklingen. För att åstadkomma detta bör ersättningen enligt garantinivån fr. o. m. den 1 januari 1988 bestämmas till en 365-del av busbeloppet. Eftersom föräldrapenning kan utgå inte bara med helt utan också med halvt eller fjärdedels belopp bör ersättningen per hel dag enligt garantinivån avrundas till närmaste hela kronotal som är jämnt delbart med 4. Den närmare utformningen av erforderliga bestämmelser bör ankomma på regeringen.

Vad utskottet sålunda anfört bör med bifall till motion Sf225 yrkande 1 ges regeringen till känna.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *garantinivån inom föräldraförsäkringen*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf225 yrkande 1 som sin
mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Utbyggnad av föräldraförsäkringen (mom. 3)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "motionärerna önskar." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion Sf271 att tiden för föräldrapenning med belopp motsvarande sjukpenningen bör byggas ut till 18 månader. En plan för en sådan utbyggnad bör därför läggas fram av regeringen.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *utbyggnad av föräldraförsäkringen*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf271 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Kvoterad föräldraledighet (mom. 4)

SfU 1986/87:17

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Vad avser" och slutar med "och Sf208." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det angeläget att föräldraledigheten utnyttjas av båda föräldrarna. I dag är det till största delen kvinnorna som utnyttjar föräldraförsäkringen. För att åstadkomma en snabbare attitydförändring anser utskottet i likhet med vad som anförts i motion Sf208 att med nuvarande längd på föräldraledigheten 60 dagar av föräldrapenningtiden bör kvoterats mellan föräldrarna, dvs. att de måste utnyttjas av den förälder som ej utnyttjar huvuddelen av tiden, under förutsättning att två vårdnadshavare finns.

Utskottet tillstyrker således motion Sf208 och anser att regeringen bör lägga fram förslag till ändrade regler i föräldraförsäkringen i enlighet med vad som anförts i denna motion.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande kvoterad föräldraledighet

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf208 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

5. Tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt (mom. 5)

Nils Carlshamre (m), Margareta Andrén (fp), Gullan Lindblad (m), Siri Häggmark (m), Rune Backlund (c), Barbro Sandberg (fp) och Kersti Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Frågan om" och slutar med "yrkande 2." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det klart otillfredsställande att föräldrapenning inte kan utgå till förälder vars barn inte kan tas emot av dagbarnvårdaren på grund av att dagbarnvårdarens egna barn är sjuka. Om någon annan tillsynsform inte finns att tillgå eller bedöms som mindre lämplig tvingas föräldrarna stanna hemma utan rätt till ersättning. Någon ovillkorlig rätt till ledighet föreligger inte heller. Problemet har behandlats av föräldraförsäkringsutredningen som ansåg att det fanns skäl för rätt till föräldrapenning i denna situation. Utredningen ville emellertid inte föreslå att en sådan rätt infördes med hänsyn till kostnaderna för detta. Någon beräkning av dessa kostnader redovisades dock inte. Utskottet anser att detta motiverar att en ny utredning görs i frågan i syfte att rätta till den nämnda bristen i föräldraförsäkringen. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motionerna Sf217 yrkande 1, Sf239 yrkande 1 och Sf310 yrkande 2.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt

att riksdagen med bifall till motionerna 1986/87:Sf217 yrkande 1,

6. Läkarutlåtande för tillfällig föräldrapenning (mom. 7)

Nils Carlshamre (m), Margareta Andrén (fp), Gullan Lindblad (m), Siri Häggmark (m), Rune Backlund (c), Barbro Sandberg (fp) och Kersti Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 7 med "Det anförda" och slutar med "riksdagens åtgärd." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör tillfällig föräldrapenning för barn mellan 12 och 16 år kunna utges vid läkarvård, operation samt in- och utskrivning från sjukhus utan intyg av läkare. I sådana fall borde inskrivningshandling eller liknande kunna räcka. Det bör ankomma på regeringen att utforma och förelägga riksdagen förslag i frågan. Detta bör med bifall till motion Sf217 yrkande 3 ges regeringen till känna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *läkarutlåtande för tillfällig föräldrapenning*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf217 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

7. Flexibelt uttag av kontaktdagar (mom. 8)

Nils Carlshamre (m), Gullan Lindblad (m), Siri Häggmark (m), Rune Backlund (c) och Kersti Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet avvisade" och slutar med "yrkande 5." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att kontaktdagarna inte bör vara bestämda till ett visst antal per år utan att det totala antalet dagar, 16 stycken, bör kunna tas ut när som helst när barnet är mellan fyra och tolv år. Härigenom skapas en större valfrihet för barnfamiljer och en möjlighet att ta en längre tids ledighet vid t. ex. inskolning på daghem eller vid skolstarten. Detta bör med anledning av motion Sf217 yrkande 2 ges regeringen till känna. Härigenom tillgodoses också motion Sf310 yrkande 1.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *flexibelt uttag av kontaktdagar*
att riksdagen med anledning av motionerna 1986/87:Sf217 yrkande 2 och 1986/87:Sf310 yrkande 1 och med avslag på motion 1986/87:Sf342 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

8. Flexibelt uttag av kontaktdagar (mom. 8)

Margareta Andrén och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet avvisade" och slutar med "yrkande 5." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att kontaktdagarna inte bör vara bestämda till ett visst antal per år utan att det totala oförändrade antalet dagar bör kunna tas ut när som helst under den tid då barnets ålder berättigar till kontaktdagar. Härigenom skapas en större valfrihet för barnfamiljerna och en möjlighet att ta en längre tids ledighet vid t. ex. inskolning på daghem eller vid skolstarten. Tiden för uttag av kontaktdagar bör också sträckas ut så att kontaktdagar kan tas ut även när barnet går på högstadiet, det skolstadium om vilket föräldrar ofta har minst kunskap och där problemen oftast är störst. Detta bör med bifall till motion Sf342 ges regeringen till känna. Härigenom tillgodoses också motion Sf310 yrkande 1 och Sf217 yrkande 2.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. *beträffande flexibelt uttag av kontaktdagar*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf342 och med anledning av motionerna 1986/87:Sf217 yrkande 2 och 1986/87:Sf310 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

9. Ökat antal kontaktdagar (mom. 9)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet avvisade" och slutar med "yrkande 5." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförts i motion Sf282 att två kontaktdagar per barn och år är otillräckligt för barn med speciella behov. För handikappade barn bör därför enligt utskottets mening antalet kontaktdagar utökas till fem per barn och år. Utskottet biträder således det i motion Sf282 framlagda förslaget. Regeringen bör skyndsamt lägga fram förslag om ett ökat antal kontaktdagar i enlighet med det anförda så att förslaget kan träda i kraft den 1 januari 1988.

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. *beträffande ökat antal kontaktdagar*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf282 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

10. Rätt till kontaktdagar vid privat barnomsorg (mom. 10)

Nils Carlshamre (m), Margareta Andrén (fp), Gullan Lindblad (m), Siri Häggmark (m), Rune Backlund (c), Barbro Sandberg (fp) och Kersti Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet behandlade" och slutar med "motion Sf201." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör tillfällig föräldrapenning utgå för kontaktdagar oavsett vilken barnomsorgsform som utnyttjas. Det finns ingen anledning att från förmänen utesluta föräldrar som har sina barn hos privat dagmamma eller har barn som deltar i verksamhet anordnad av annan än kommunen. Detta gäller så mycket mer som förhållandet på många håll är

sådant att kommunen inte kan erbjuda barnomsorg utan hänvisar föräldrarna till privat verksamhet. Det bör ankomma på regeringen att utforma och snarast lägga fram förslag härom. Det anförda bör med bifall till motion Sf201 ges regeringen till känna.

SfU 1986/87:17

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *rätt till kontakt dagar vid privat barnomsorg*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf201 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

11. Tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn (mom. 13)

Margareta Andrén och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Åldersgränser för" och slutar med "och Sf213 yrkande 5." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion Sf213 yrkande 5 att det är angeläget att överväga möjligheterna att ge ekonomiskt stöd till föräldrar som behöver stanna hemma från arbetet för att vårda sina svårt handikappade vuxna barn, när de blir akut sjuka. Enligt utskottets uppfattning borde detta kunna ske genom att en rätt till tillfällig föräldrapenning för dessa föräldrar införs. Regeringen bör lägga fram förslag om ett sådant system.

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. beträffande *tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf213 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

12. Ersättning för vård av anhörig (mom. 14)

Margareta Andrén och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "motion Sf206." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att starka skäl talar för att den som vårdar en sjuk anhörig bör få rätt till ersättning från den allmänna försäkringen. Detta är särskilt angeläget när det gäller vård i livets slutskede. Ersättningen bör som anförts i motion Sf206 vara ATP-grundande och utges med belopp motsvarande sjukpenningens storlek. Ett system med försäkringsersättning bör också kunna leda till samhällsekonomiska besparingar. Regeringen bör förelägga riksdagen förslag om ersättning vid vård av anhörig i enlighet med vad som anförts i motion Sf206.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

14. beträffande *ersättning för vård av anhörig*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf206 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

13. Medelsanvisningen (mom. 15)

SfU 1986/87:17

Under förutsättning av bifall till reservation 5 i betänkande SfU 1986/87:14

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "Utskottet som" och slutar med "yrkande 2." bort ha följande lydelse:

Utskottet, som behandlat frågan om avdrag för förlossningsvård i sitt betänkande SfU 1986/87:14, har avstyrkt bifall till regeringens förslag om detta. Till följd härav har kostnaderna för föräldraförsäkringen beräknats bli 20 milj. kr. större än vad regeringen beräknat. Av detta belopp skall 15 % täckas av budgetmedel. Förslagsanslaget till föräldraförsäkringen bör därför med bifall till motion Sf214 yrkande 2 ökas med 3 milj. kr. I övrigt har utskottet inte någon erinran mot regeringens förslag till anslagsberäkning.

dels att moment 15 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

15. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87:Sf214 yrkande 2 och propositionen till *Bidrag till föräldraförsäkringen* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 1 168 000 000 kr.

Innehållsförteckning

SfU 1986/87:17

Propositionen	1
Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1986/87	1
Utskottet	3
Föräldraförsäkringen	3
Föräldrapenning	3
Tillfällig föräldrapenning	4
Rätt till föräldrapenning efter arbete utomlands	8
Havandeskapspenning	9
Ersättning för anhörigvård	10
Anslagsberäkningen	11
Hemställan	11
Reservationer	12
1. Sänkt kompensationsnivå inom föräldraförsäkringen (m)	12
2. Garantinivå inom föräldraförsäkringen (m)	13
3. Utbyggnad av föräldraförsäkringen (vpk)	13
4. Kvoterad föräldraledighet (vpk)	14
5. Tillfällig föräldrapenning när dagbarnvårdares barn är sjukt (m, fp, c)	14
6. Läkarutlåtande för tillfällig föräldrapenning (m, fp, c)	15
7. Flexibelt uttag av kontaktdagar (m, c)	15
8. Flexibelt uttag av kontaktdagar (fp)	16
9. Ökat antal kontaktdagar (vpk)	16
10. Rätt till kontaktdagar vid privat barnomsorg (m, fp, c)	16
11. Tillfällig föräldrapenning för vård av vuxna handikappade barn (fp)	17
12. Ersättning för vård av anhörig (fp)	17
13. Medelsanvisningen (vpk)	18

